

USTAWA
z dnia ..... 2017 r.
o ustanowieniu Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej składa hołd mieszkańcom polskich wsi za ich patriotyczną postawę w czasie II wojny światowej – za pomoc udzielaną uciekinierom, osobom ukrywającym się przed prześladowaniami i wysiedlanym, za walkę w oddziałach partyzanckich, za żywienie mieszkańców miast i żołnierzy ruchu oporu.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z szacunkiem odnosi się do ogromu ofiar poniesionych przez mieszkańców wsi – rozstrzeliwanych, wyrzucanych z domostw, pozbawianych dobytku, wywożonych do łagrów i obozów koncentracyjnych oraz na przymusowe roboty.

Dlatego Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stanowi co następuje:

Art. 1

Dzień 12 lipca ustanawia się Dniem Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej.

Art. 2

Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej jest świętem państwowym.

Art. 3

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

W okresie II wojny światowej polska wieś odegrała trudną do przecenienia rolę. We wrześniu 1939 r. jej mieszkańcy udzielali pomocy wojennym uchodźcom i żołnierzom Wojska Polskiego. Wieś była oparciem dla pierwszego partyzanckiego ugrupowania Oddziału Wydzielonego Wojska Polskiego mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala”. W odwecie za pomoc udzieloną „hubalczykom” oddziały niemieckie dopuściły się licznych zbrodni na ludności cywilnej. Różnymi formami represji dotkniętych zostało 31 miejscowości w przedwojennych powiatach koneckim, kieleckim i opoczyńskim. Niemcy zamordowali łącznie 712 osób cywilnych, w tym dwie kobiety i sześcioro dzieci. Dokonali także podpaleń w dwunastu miejscowościach, niszcząc około 620 zagród chłopskich. Wsie Gałki, Hucisko, Skłoby i Szałas Stary zostały przy tym kompletnie zniszczone.

Niemal natychmiast po zakończeniu działań wojennych jesienią 1939 r. okupant niemiecki rozpoczął wysiedlenia ludności polskiej z ziem włączonych do III Rzeszy. Wśród wysiedlonych dużą grupę stanowili mieszkańcy wsi. Wysiedlanym pozwalano zabrać tylko niewielką część majątku, a pozostałą zagarniętą przez III Rzeszę otrzymywali osadnicy niemieccy sprowadzeni w miejsce ludności polskiej. Do lutego 1942 r. władze niemieckie skonfiskowały blisko 900 tys. gospodarstw o powierzchni 9,2 mln hektarów.

W listopadzie 1942 r. rozpoczęto masowe wysiedlanie ludności Zamojszczyzny, którego musiano zaprzestać na skutek zbrojnego oporu oddziałów partyzanckich znanego jako Powstanie Zamojskie. Jednakże w wyniku działań okupanta z Zamojszczyzny wysiedlono około 110 000 jej mieszkańców, wśród których było ponad 30 000 dzieci. Odebrane polskim rodzinom dzieci były kierowane do obozów koncentracyjnych, do pracy w fabrykach, a kilkanaście tysięcy przeznaczono do germanizacji w domach dziecka i rodzinach niemieckich.

W Generalnym Gubernatorstwie rolników obciążono kontyngentami obejmującymi niemal wszystkie produkty rolne. Chłopi musieli swoje produkty sprzedawać po urzędowych mocno zaniżonych cenach, a ich ilość w miarę nasilania się wojny systematycznie wzrastała.

Za niewywiązywanie się z nałożonych kontyngentów groziły surowe kary, do kary śmierci włącznie.

Mieszkańcy wsi z okupowanych terenów byli masowo zatrudniani w gospodarce niemieckiej. Ocenia się, że wśród około 3 mln Polaków wywiezionych do przymusowych robót na terenie III Rzeszy mieszkańcy wsi stanowili około 75-80%.

Na terenach zajętych w 1939 r. przez ZSRS upaństwowiono polską wielką własność ziemską. Na zamożniejszych chłopów tzw. kułaków nałożono obowiązek dostarczania artykułów rolnych. Chłopi zostali obciążeni wysokimi podatkami od posiadanego majątku. W 1940 r. rozpoczęto na tych obszarach kolektywizację wsi, którą przerwał dopiero najazd III Rzeszy na ZSRS w czerwcu 1941 r. Wśród obywateli polskich deportowanych w głąb ZSRS w latach 1940-1941 mieszkańcy wsi stanowili znaczący odsetek.

Wieś polska mimo grożących represji i prześladowań wykazywała się patriotyczną postawą przez cały okres wojny. Jej mieszkańcy wchodzili w skład wielu ugrupowań konspiracyjnych. Wieś żywiła mieszkańców miast i oddziały partyzanckie, udzieliła schronienia Polakom wysiedlonym ze swoich siedzib przez okupanta, przechowywała ukrywających się Żydów.

Za tą patriotyczną postawę zapłaciła ogromną cenę. Spacyfikowanych zostało 817 polskich wsi, ich mieszkańców rozstrzeliwano, wywożono do obozów koncentracyjnych i na przymusowe roboty do III Rzeszy a dobytek rabowano i niszczone pałace gospodarstwa i całe wsie. Symbolem walki i męczeństwa mieszkańców polskiej wsi jest Michniów w woj. świętokrzyskim, który za pomoc niesioną partyzantom został spalony, a jego mieszkańcy w okrutny sposób wymordowani 12 i 13 lipca 1943 r. Najmłodsza ofiara pacyfikacji Stefanek Dąbrowa miał zaledwie 8 dni.

Krwawo w historii polskiej wsi zapisał się rok 1943 na Kresach Wschodnich. W lipcu w ramach tzw. Rzezi Wołyńskiej nacjonałiści ukraińscy z UON i UPA w bestialski sposób wymordowali kilkadziesiąt tysięcy mieszkańców polskich wsi.

Dla ocalenia od zapomnienia i upamiętnienia zasług polskiej wsi w walce z okupantami, jej patriotycznej postawy i okrutnych cierpień w czasie II wojny światowej powinien zostać ustanowiony Dzień Walki i Męczeństwa Polskiej Wsi. W sposób symboliczny powinien nim być 12 lipca - dzień pierwszej pacyfikacji Michniowa i apogeum mordów na Kresach Wschodnich.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą żadnych skutków finansowych dla budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego.

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 26 kwietnia 2017 r.

BAS-WAPEiM-753/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o ustanowieniu Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Zgorzelski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie ustawy przewidziano ustanowienie dnia 12 lipca Dniem Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej dla upamiętnienia ogromu ofiar poniesionych przez mieszkańców polskich wsi oraz ich patriotycznej postawy w czasie II wojny światowej. Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej byłby świętem państwowym.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie należą do materii regulacji prawa UE.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o ustanowieniu Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Wojciech Arndt

Warszawa, 26 kwietnia 2017 r.

BAS-WAPEiM-754/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o ustanowieniu Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Zgorzelski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

W projekcie ustawy przewidziano ustanowienie dnia 12 lipca Dniem Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej dla upamiętnienia ogromu ofiar poniesionych przez mieszkańców polskich wsi oraz ich patriotycznej postawy w czasie II wojny światowej. Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej byłby świętem państwowym.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o ustanowieniu Dnia Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Wojciech Arndt